

Gamla soptippar

Ett hot mot
vår miljö

Rapport om arbetet med att undersöka och åtgärda de nedlagda kommunala deponierna i Kalmar och Gotlands län under perioden 2010 – 2023

Miljösamverkan
Sydost

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	1
2. Syfte med rapporten	2
3. Förkortningar	2
4. Bakgrund	3
5. Samordning genom Miljösamverkan Sydost projekt	4
6. 2010 - 2012	5
7. 2013	7
8. 2016	8
9. Arbetet efter projektet 2016 och framåt	9
10. Styrning, handläggning och kommunikation	10
11. Upphandling av deponiundersökningar	11
12. Erfarenheter och diskussion	12
13. Vad behöver göras framöver?	13

BILAGOR

Bilaga 1 - Broschyr om projektet	14
Bilaga 2 - PowerPoint om varför vi ska arbeta med nedlagda deponier	18
Bilaga 3 - Deponiundersökningarna i Miljösamverkan Sydosts verksamhetsberättelser 2010 - 2022	20

1. Sammanfattning

Att ta sig an uppgiften att se till att 258* nedlagda kommunala deponier i Kalmar och Gotlands län undersöks och åtgärdas kräver uthållighet, envishet och samordning av länens tillsynsmyndigheter på kommuner och länsstyrelser.

När vi började detta arbete 2010 var målet att åtgärda och undersöka samtliga inom några år. Tretton år senare kan vi konstatera att lite över hälften har undersökts och endast några få har åtgärdats. Vår stora tröst är att vi inte skulle ha undersökt lika många om inte detta arbete hade samordnats.

Miljökontoren tar ofta för givet att politiken vet varför de nedlagda deponierna behöver undersökas. Vår erfarenhet är, att för att få en politisk förankring i frågan, är det väldigt viktigt att hela tiden upprepa varför detta arbete behöver göras, sätta upp mål och genom alla år ihärdigt rapportera om kostnader och resultat.

Många olika parter är inblandade i arbetet, och för att kunna komma framåt och se till att undersökningarna genomförs, är det av stor vikt att kunna samarbeta över förvaltningsgränserna över en lång tid. Detta förutsätter att alla parter känner till varandras roller. Att se till att gemensamma upphandlingar av konsulter genomförs för att hålla kommuner-nas kostnader nere är en framgångsfaktor.

Som vi ser det, måste det finnas en fast arbetsgrupp som samordnar alla parter och redovisar arbetet genom alla åren. Arbetsgruppen måste bevaka tillsynsmyndigheternas önskemål och se till att genomföra de utbildningar som önskas av både deponiansvariga och tillsynsmyndigheter.

Arbetsgrupp

Denna rapport har skrivits av arbetsgruppen för deponiprojektet:

Susanne Martinsson, Västerviks kommun
Mikael Anjar Ödegården och Lotta Rundberg, Länsstyrelsen i Kalmar län
Karen Jensen, Miljösamverkan Sydost

*Antalet nedlagda kommunala deponier varierar i rapporten. Anledningen till detta är att nya nedlagda deponier tillkommer under perioden 2010 - 2023. Antalet riskklassade deponier varierar också mellan grupperna 1 - 4, ofta är anledningen att deponierna klassas om.

2. Syfte med rapporten

Syftet med denna rapport är att ge en överblick över genomfört arbete med de nedlagda kommunala deponierna under perioden 2010 – 2023.

Rapporten riktar sig främst till de miljöhandläggare som arbetar inom detta projekt, till nytillkomna miljöhandläggare samt till de handläggare som ansvarar för att undersöka och åtgärda de nedlagda kommunala deponierna åt kommunledningen.

Rapporten kan även användas som stöd vid redovisning över genomfört arbete till miljö- nämnderna.

Vår förhoppning är även att våra erfarenheter kan inspirera andra som vill påbörja ett liknande arbete.

3. Förkortningar

- **EBH** = Efterbehandling av förorenade områden. Länsstyrelsernas databas över förorenade områden.
- **NV** = Naturvårdsverket
- **MIFO 1 och MIFO 2** = Metodik för inventering av förorenade områden framtagen av Naturvårdsverket (Rapport 4918). MIFO 1 innebär en riskklassning (1 - 4, där klass 1 innebär mycket stor risk och klass 4 liten risk) utifrån befintlig information medan MIFO2 går vidare med utökade undersökningar och provtagningar.
- **MSO** = Miljösamverkan Sydost. MSO är en verksamhet som sedan 2003 samordnar miljötillsynsmyndigheterna i Kalmar och Gotlands län genom att genomföra valda projekt och temadagar. Mera information finns här www.miljosamverkansydost.se
- **TM** = Tillsynsmyndigheten
- **VB** = Verksamhetsberättelse
- **VU** = Verksamhetsutövare

Rapporten kan användas som stöd i arbetsredovisning och som inspiration för liknande arbeten.

4. Bakgrund

Föroreningar kan medföra risker för människors hälsa och vår miljö. I Sverige har vi miljökvalitetsmål som anger inriktningen för miljöarbetet för att minska dessa risker. Det finns ett stort antal nedlagda kommunala deponier i våra län. Utredningar av vilka risker dessa kan innebära för människors hälsa eller miljön, och hur man vid behov kan minska riskerna, är en viktig del av miljömålsarbetet.

1999 publicerade Naturvårdsverket rapporten 4918, "Metodik för inventering av förorenade områden" (MIFO-handboken). Rapporten går igenom metodiken för inventering av förorenade områden. Kort beskrivet genomförs först en riskbedömning = MIFO 1 av det förorenade område utifrån insamlad information. Därefter klassas det förorenade område inom gruppen 1 – 4 där 1 står för högsta riskklassen och 4 lägsta. Om området klassas som mycket förorenat, det vill säga riskklass 1 och 2, kan en MIFO fas 2 genomföras. Denna undersökning är mer omfattande och innebär bland annat provtagning av mark och vatten.

Statens Geologiska Institut publicerade 2014 rapporten "Inventering, undersökning och riskklassning av nedlagda deponier" som specifikt riktar in sig på hur de nedlagda deponierna kan undersökas inom ramen för MIFO-metodiken.

I kommunernas avfallsplaner ska uppgifter om antalet nedlagda deponier finnas. Dessa uppgifter baseras bland annat på avfallsinventeringar som kommunerna har gjort på uppdrag av Naturvårdsverket både 1974 och 1984. Även länsstyrelserna hade uppgifter om förorenade områden i sina kartmaterial (EBH-kartor). Dessa förteckningar var dock inte fullständiga.

Det finns ett stort antal nedlagda kommunala deponier i våra län.

Utredning av hälso- och miljörisker är en viktig del i arbetet.

5. Samordning genom Miljösamverkan Sydost projekt

Översikt över vad som genomförts under 2010 – 2023.

	MSO projekt	MIFO 1 klassning	MIFO 2 klassning	Utbildningar	Nätverksmöten	Arbetsgrupp	Upphandlingar genom Regionförbund/Kommunförbund	Kommunikation och underlag		
2010	Tillsyn gamla deponier				Kontaktpersoner till projektet finns inom varje kommun	Projektarbetsgrupp		Kontinuerlig rapportering i samtliga VB samt löpande rapportering till miljöchefer, nämnder och kommunalråd under alla år		
2011				MIFO FAS 1 Vectura						
2012		258 kommunala nedlagda deponier riskklassade. 118 inom riskklass 1 och 2.				Projektarbetsgrupp		Broschyr om projektet (bilaga 1) Mallar föreläggande MIFO 2 Prioriteringsplan tas fram		
2013	Mifo fas 2			MIFO 2 metodik NV finansierad						
2014							MIFO FAS 2 överklagas			
2015							MIFO FAS 2 Golder			
2016	Fortsättning nedlagda deponier			Granskning av provtagningsplaner	Ett årligt möte genomförs. Enkät skickas löpande till samtliga kommuner för sammanställning av genomförd arbete.	Arbetsgruppen från projektet 2016 fortsätter som en fast arbetsgrupp fram till idag. Ansvarar för att arbeta mot målen och planera nätverksmötena med kommunerna.		Bilder tas fram av reklambyrå - målgrupp politiken (bilaga 2)		
2017									Bilderna kompletteras av miljöhandläggarna	
2018			46 av 118							
2019				Åtgärder vid nedlagda deponier NV finansierad					Första femårsplan tas fram av arbetsgruppen	
2020			66 av 144						MIFO FAS 2 ÅF/AFRY	
2021			73 av 142							
2022			77 av 142							
2023				NV finansierad utvärdering					Ny upphandling påbörjas	

6. 2012-2013

Fem kommuner* hade under 2009 föreslagit att MSO skulle arbeta med tillsyn av nedlagda deponier och frågeställningarna var följande:

”Många nedlagda tippar finns inom våra län, några enbart för industriellt avfall, några för blandat avfall från hushåll och industrier och några troligtvis enbart för hushållsavfall. Mindre avfallsupplag kan finnas i anslutning till gårdar. Dessa är svåra att jobba med tillsynsvägen. Dagens recipientkontroll är i många fall närmast obefintlig och följs sällan upp. Deponiernas omgivning har i många fall förändrats så att nya risker uppstått.

En handledning arbetas fram som tar upp följande punkter inför ett tillsynsprojekt: Inventering, tippens storlek och innehåll. Vilka krav som går att ställa när det gäller dessa deponier (avseende undersökningar och åtgärder)? Vem som ska uppfylla dessa krav? Hur ska man finansiera detta arbete, vilka avgifter kan man ta ut? Ny riskklassning och bedömning. Nytt kontrollprogram för nedlagda deponier. Provtagning, intervaller. Hur utvärderas provtagningsresultaten? Likvärdig bedömning.”

Ett behov av att undersöka de nedlagda deponierna fanns hos miljöförvaltningarna och miljöenheterna och 2010 valdes projektet ”Tillsyn av gamla deponier 2010 - 2012” av parterna inom Miljösamverkan Sydost*. Projektet var tänkt att vara tvåårigt, men förlängdes sen till att pågå även ett tredje år under 2012.

En arbetsgrupp tillsattes och följande projektplan sammanställdes och godkändes av Miljösamverkan Sydost styrgrupp:

Mål

- Identifiera och förbättra kontrollen av de farligaste deponierna i våra län
- Öka kunskapen om gamla deponier hos verksamhetsutövare och miljöhandläggare

Tillsynsområde

Gamla kommunala och industriella deponier

Metod

Deponierna i länet identifieras, inventeras och klassas enligt MIF01. Ansvar för deponierna med störst risker utreds. Förslag på egenkontrollprogram tas fram och skyddsåtgärder utreds.

Projektets genomförande och resultat

Ansvariga för länens nedlagda deponier är kommunerna, verksamheterna och privata fastighetsägare. Arbetsgruppen insåg snart att arbetet med att kartlägga samtliga deponier skulle bli för omfattande, speciellt eftersom ansvaret för verksamheternas och fastighetsägarnas deponier i många fall var oklara och skulle kräva omfattande ansvarsutredningar. Arbetsgruppen valde då att inrikta sig på att undersöka kommunernas nedlagda deponier med följande argument: ansvaret var redan utrett; det fanns möjlighet för kommunerna att upphandla gemensamma deponiundersökningar genom Regionförbundet i Kalmar län; antalet kommunala deponier var många; det var viktigt att kommunerna visade på att undersöka sina egna nedlagda deponier innan undersökningskrav ställdes på företagen.

Det togs fram en tidsplan för projektet. Enligt tidsplanen skulle varje miljöförvaltning under 2010 förelägga sin kommun om att MIFO 1 riskklassa sina nedlagda deponier, under 2011 skulle kommunerna genomföra riskklassningen, under 2012 skulle riskklassningen vara klar och under 2013 skulle egenkontrollprogrammen för de farligaste deponierna (riskklass 1 och 2) vara på plats.

De flesta miljöförvaltningar valde att inte förelägga sin kommun att genomföra MIFO 1 klassningen men valde att ha en dialog med kommunernas deponiansvariga. En antal utbildningar genomfördes under projektperioden, mallar för föreläggande utformades och år 2012 var 258 nedlagda kommunala deponier riskklassade enligt MIFO 1, allt gick enligt planen och många kommuner rapporterade resultaten in till Länsstyrelsernas databas EBH-stödet.

6 deponier klassades inom riskklass 1 och 112 klassades som inom riskklass 2.

I slutet av projektperioden föreslog arbetsgruppen för kommunerna att satsa på att undersöka de deponier som fått en riskklass 1 och 2 enligt MIFO 1. De som klassades 3 och 4 skulle enbart undersökas om någon form av byggnation eller annan påverkan planerades. Av vikt var att få in samtliga av dessa deponier i kommunernas översikts- och avfallsplaner samt rapportera riskklassningen till länsstyrelsernas EBH-databas.

TILLSYN GAMLA DEPONIER 2010-2013

Cirka 400 gamla nedlagda deponier finns inom våra län. Gamla deponier läcker många olika ämnen till luft, mark och vatten.

Ett av målen med detta projekt är att identifiera, klassa och förbättra kontrollen av de farligaste kommunala och industriella deponierna i våra län, så att läckaget till miljön begränsas.

Under 2012 har 258 nedlagda kommunala deponier riskklassats enligt Naturvårdsverkets MIFO 1-metod.

Resultatet av riskklassningen anges nedan:

Klass 1 = Mycket stor risk: 6 deponier
 Klass 2 = Stor risk: 112 deponier
 Klass 3 = Måttlig risk: 122 deponier
 Klass 4 = Liten risk: 18 deponier

Projektet fortsätter under 2013 och kommer då att rikta sig mot de farligaste deponierna. Samtliga kommuner och länsstyrelser inom Miljösamverkan deltog i projektet.

Tidplanen för projektet "Tillsyn av nedlagda deponier" 2010 - 2012

2010	2011	2012
<p>April - Juni: Sammanställa projektplan Inventering av gamla deponier Förbereda utbildningar</p>	<p>VU klassar deponier enligt MIFO 1 och rapporterar dessa till tillsynsmyndigheterna</p>	<p>Augusti Temadag för oktober förbereds</p>
<p>8 september Temadag: Tillsyn av gamla deponier för VU och TM</p>		<p>September 1 september ska alla klassningar inkommit.</p> <p>Uppgifterna läggs in på gemensam lista.</p>
<p>Oktober-November Pressmeddelande:</p> <p>Föreläggande om att klassa deponier enligt MIFO 1 skickas ut till samtliga VU</p>		<p>Oktober Fm: diskussioner TM: Värtssingarna identifierade, stämmer klassningen?</p> <p>Em: Utbildning för VU och tillsynsmyndigheterna med följande innehåll: påverkan, egenkontroll, åtgärder</p> <p>oktober 2012 - juli 2013 Vu arbetar fram egenkontrollprogram för klass 1 och deponierna?</p>

7. 2013

Under 2013 genomfördes projektet MIFO fas 2. Förutom utbildningar i granskning av MIFO 1 klassningar för handläggare och en utbildning i MIFO 2 för handläggare och deponi-ansvariga påbörjade Regionförbundet en ny upphandling av MIFO2 undersökningar för att undersöka om deponierna med riskklass 1 och 2 var rätt riskklassade.

Ett viktigt steg i hela arbetet var att tillsammans med verksamhetsutövaren ta fram en prioriteringsplan, där det bestämdes i vilken turordning de nedlagda deponierna skulle undersökas. Detta arbetssätt har i många kommuner, men inte alla, resulterat i ett bra samarbete mellan tillsynsmyndighet och verksamhetsansvarig. En broschyr om projektet togs fram. Se bilaga 1.

Mål

- Deponier med hög risk identifieras och prioriteras för åtgärder.
- Ökad kunskap om deponier hos verksamhetsutövare och handläggare.
- Sprida kunskap om vårt projekt.

Resultat

- Gemensam granskning av genomföra MIFO 1- klassningar. 20 deltagare.
- Avgiftsfri utbildning i MIFO 2- metodiken för verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter. 37 deltagare. Utbildningen finansierades av Naturvårdsverket efter ansökan från Länsstyrelsen i Kalmar län.
- Gemensamma mallar framtagna på föreläggande av MIFO 2. undersökningar av gamla deponier och checklista för handläggning av nedlagda klass 3- och 2- deponier
- Informationsbroschyr om vår arbetsmetod.
- Regionförbundet påbörjar upphandling av MIFO 2- undersökningar på uppdrag av länets kommuner.

Mer information

www.kfkl.se under *Miljösamverkan Sydost - Tidigare projekt.*

8. 2016

MIFO fas 2 upphandlingen, som gjordes 2013 överklagades, och ett nytt avtal var klart först 2015. Detta försenade arbete med att MIFO 2 undersöka kommunernas nedlagda deponier.

Ett nytt projekt valdes 2016 "Fortsättning nedlagda kommunala deponier". Det övergripande målet för projektet var att undersöka de farligaste deponierna i länet och åtgärda dessa. Målet under 2016 var främst att stötta handläggarna i granskningen av deponiansvarigas undersökningsplaner i MIFO fas 2. Utbildningar samt arbetsmöten i södra respektive norra delen av länet genomfördes. Vid arbetsmötena granskades provtagningsplaner och resultatrapporter gemensamt. Arbete påbörjades med att sammanställa hur många deponier som hade klassats enligt MIFO 1 och MIFO 2.

Inom detta projekt anlätades en reklambyrå för att ta fram en bildserie, se bilaga 2. Tanken var att varje kommun skulle visa denna för miljönämnden/kommunstyrelsen för att kunna säkra finansieringen av fortsatta undersökningar av de farligaste deponierna. Huvudargumentet i bildserien är att arbetet med de nedlagda deponierna är en viktig del i dricksvattenskyddet.

FORTSÄTTNING NEDLAGDA DEPONIER

Nedlagda deponier kan läcka farliga ämnen till omgivande luft, mark, vatten och grundvatten. I våra län finns 118 deponier som bedömts att vara en stor till mycket stor risk för miljön. Flertalet av länets kommuner har under året börjat undersöka några deponier och tagit fram en plan för när alla ska vara undersökta och åtgärdade. Miljöförvaltningars uppgift är bland annat att granska hur provtagningen av deponierna ska ske och utvärdera resultaten. En gemensam upphandling av deponiundersökningar har genomförts med stöd av Regionförbundet.

Övergripande mål

- De farligaste deponier i länet har undersökts och åtgärdats.

Mål 2016

- En deponiundersökning (MIFO 2) genomförs i varje kommun.
- Bra granskning och handläggning av provtagningsplaner görs av kommunerna

Resultat

- En kartläggning av hur långt kommunerna kommit med deponiundersökningarna utfördes.
- En utbildningsdag om granskning av provtagningsplaner genomfördes – 26 deltagare.
- Två arbetsmöten för miljöhandläggare genomfördes i södra och norra delen av länet. Syftet med mötena var att stötta varandra i granskningen av provtagningsplaner och resultatrapporter.

9. Arbetet efter projektet 2016 och framåt

Arbetet på miljöförvaltningarna

Själva arbetet med att se till att deponierna undersöks och åtgärdas sker på kommunernas miljöförvaltningar. Varje förvaltning har utsett en eller flera miljöhandläggare som arbetar inom området. De ser bland annat till att hålla löpande kontakt med kommunens deponiansvarig, håller prioriteringsplanen levande, granskar provtagnings- och åtgärdsplaner, tar ställning till förslagen om riskklass och lämnar in slutrapporter från undersökningar som genomförts för registrering i EBH-stödet, rapporterar och sammanställer resultat till arbetsgruppen. Handläggarna har ofta problem med att få tillräckligt med tid avsatt till att arbeta med deponierna och kan ha problem med att debitera nedlagd tid. Erfarna miljöhandläggare på kommunerna ersätts med nya miljöhandläggare och det är inte ovanligt att överlämningen av information om det genomförda arbetet inom deponiprojektet är bristfällig.

De miljöhandläggare som lyckas att ha ett bra samarbete med kommunens utsedda deponiansvarig är oftast de som lyckas bäst med att undersöka och åtgärda de nedlagda deponierna.

Deponiarbetsgruppen

En arbetsgrupp med representanter från kommuner, länsstyrelser och MSO, har regelbundna arbetsmöten för att samordna arbetet. Arbetsgruppen samordnar nätverksmötena med miljöförvaltningarnas utsedda miljöhandläggare, sammanställer resultaten av klassningarna, planerar utbildningar och utformar förslag till strategier genom 5-års planer. Gruppen sammanställer miljöhandläggarnas önskemål på utbildningar och förmedlar ny information om deponier.

Länsstyrelsen Kalmar län har alltid haft en representant i arbetsgruppen som sökt och fått medel för kostnadsfria utbildningar av deponiansvariga och tillsynsmyndigheter. Under 2023 har Länsstyrelsen i Kalmar fått medel från Naturvårdsverket för att utvärdera genomförda MIFO 2 deponiundersökningar.

Arbetsgruppen har funnits sedan 2016, även om handläggare från kommuner och länsstyrelser ersatts av nya under tiden. Den första 5 års planen som togs fram 2019 av arbetsgruppen:

År	2019	2020	2021	2022	2023
Mål	Kommunerna avsätter resurser till undersökningar				80% av klass 1 - 2 deponierna undersöka och åtgärdade
	Öka kunskapen hos handläggarna. Likvärdigt synsätt				
Upphandling	Klar under hösten				
Nätverksmöte	1/år	1/år	1/år	1/år	1/år
Utbildningar efter önskemål från nätverksmöte	1	1	1	1	1
Arbetsgruppsmöten	2/år	2/år	2/år	2/år	2/år
MSO projekt	Ansvarsutredningar				
Information till presidier och miljöchefer	07-feb	1/år	1/år	1/år	1/år
Information till kommunförbundets styrelse	feb/mars	1/år	1/år	1/år	1/år

Mer information

www.kfkl.se under Miljösamverkan Sydost - Projekt.

10. Styrning, finansiering och kommunikation

Miljösamverkan Sydosts styrgrupp har under alla år följt och styrt arbetet. Projektarbetet har årligen rapporterats på MSOs årsmöte, där samtliga miljöchefer från länsstyrelser och kommuner deltar. Länens miljöpresidier har fått information om projektarbetet dels genom de årliga mötena, dels genom rapporteringen i MSOs verksamhetsberättelser. (Se bilaga 3)

Arbetet med att undersöka de nedlagda kommunala deponierna måste finansieras av kommunstyrelserna eftersom de är ansvariga för dessa. Eftersom en MIFO 2 undersökning kostar omkring 300 000 kr har många kommuner satt målet att undersöka minst en deponi per år utifrån den egna prioriteringsplanen.

Sedan början har arbetet med deponierna rapporterats från MSOs projektledare direkt till kommunalråden när dessa samlas på Kommunförbundet. Informationen har främst fokuserat på varför detta arbete är så viktigt. Utsedda miljöhandläggare på kommunerna har löpande informerat sin egen nämnd.

Många kommuner
sätter målet att
undersöka minst
1 deponi per år.

En MIFO 2 -
undersökning
kostar cirka
300 000 kr.

11. Upphandlingen av deponiundersökningar

Arbetsgruppen för projektet insåg tidigt, att de som ansvarade för de kommunala deponierna, snabbare skulle komma i gång med att undersöka dessa om det fanns tillgång till en gemensam upphandling av konsulter.

Regionförbundet, som senare ombildades till Kommunförbundet i Kalmar län, samordnar kommunernas intressen inom olika områden. Genom denna organisation samordnas de handläggare som ansvarar för kommunernas nedlagda deponier för att kunna genomföra gemensamma upphandlingar av deponiundersökningarna. Handläggarna kan arbeta direkt under kommunstyrelsen, olika nämnder eller kommunala bolag. Samordning påbörjades redan 2010 och har fortsatt framåt sedan dess.

Förbunden har totalt genomfört 4 upphandlingar på uppdrag av kommunerna. Antalet kommuner som varit med i dessa upphandlingar har varierat genom åren. Generellt kan sägas att kommuner som har tillgång till egna handläggare med erfarenhet av undersökning av förorenade områden inte deltagit i de gemensamma upphandlingarna. En ny upphandling är på gång och väntas vara klar under 2023.

Att upphandla undersökningar av deponier är ingen lätt uppgift och kvalitén på upphandlingarna har varierat genom åren. Kommunförbundet och kommunerna har samlat på sig erfarenheter som tagits med i efterföljande upphandlingar.

Upphandlingar 2011- framåt

Den första upphandlingen genomfördes under 2011, där riskklassning enligt MIFO 1 gjordes. Den valda konsulten hade stora problem med att hinna med att riskklassa alla 258 deponier. Detta medförde att många deponier klassades översiktligt och i många fall slarvigt. En del merarbete lades på kommunernas miljöförvaltningar för att komma till rätta med detta.

Upphandlingen 2014 av MIFO 2 undersökningar överklagades och fick göra om eftersom specifika krav hade ställts på konsulternas miljöledningssystem. En ny upphandling av MIFO 2 undersökningar genomfördes 2015. Det valda konsultbolaget fungerade bra i vissa kommuner, i andra kommuner fanns problem med att hinna med det man lovat.

2020 genomfördes en ny 4 årig upphandling som, med vissa undantag, fungerat ganska bra. Många av de konsulter som upphandlades har slutat på konsultbolaget under perioden, vilket medfört en del extra arbete med att granska om den nya personalen håller samma kompetensnivå som efterfrågats i upphandlingen.

Arbetet med att genomföra upphandlingarna har skett med hjälp av Västervik kommuns upphandlingsenhet, en konsult med expertis inom området och Miljösamverkan Sydosts projektledare som i upphandlingsskedet har representerat Kommunförbundet.

12. Erfarenheter och diskussion

Det är inte helt lätt att sammanställa de erfarenheter som detta arbete gett genom alla åren eftersom så många parter är inblandade och så många moment har ingått. En slutsats som vi ändå kan dra är att vi aldrig hade kommit så långt med att undersöka dessa nedlagda deponier om ar-betet inte hade samordnats.

2022 har 77 (57%) av 134 riskklassade 1 – 2 deponier undersökts enligt MIFO 2. Arbetet med att åtgärda dessa deponier har knappt påbörjats.

Vi ser att följande punkter har varit viktiga i arbetet med att undersöka de farligaste kommunala deponier:

- » bred politisk förankring på kommunstyrelsenivå som medför att medel avsätts för arbetet
- » tydliga mål, bra argument och prioriteringar om varför detta arbete behöver göras till alla berörda parter
- » långsiktig planering
- » ständigt redovisa resultaten till alla som berörs
- » samordna upphandlingar så att undersökningskostnaderna hålls nere
- » skapa bra kontakter mellan kommunernas deponiansvarig och miljöhandläggarna
- » stötta både miljöhandläggare och deponiansvariga genom återkommande möten och utbildningar
- » utse en arbetsgrupp som följer projekten genom alla år där Länsstyrelsens miljöhandläggare ingår

Samordning av arbetet har varit avgörande för hur långt arbetet har kommit.

Men arbetet med att åtgärda riskklassade deponier har knappt påbörjats.

13. Vad behöver göras framöver?

Nedan har vi tagit fram en sammanfattning av vad som behöver göras framöver för att undersöka och åtgärda de farligaste nedlagda kommunala deponierna.

På kommunstyrelsenivå

- » Avsätta medel för fortsatta undersökningar av resterande nedlagda deponier med riskklass 1 – 2.
- » Avsätta medel för att åtgärda de farligaste nedlagda kommunala deponierna.

Hos deponiansvariga

- » MIFO 2 undersöka resterande nedlagda kommunala deponier i riskklass 1 – 2.
- » Bevaka PFAS frågan och ha en fungerande egenkontroll av de nedlagda kommunala deponierna.
- » Åtgärda de farligaste deponierna.

Miljönämnden

- » Bevaka och avsätt tid för att prioritera, undersöka och åtgärda de farligaste nedlagda deponierna inom kommunen.

Hos kommunala tillsynsmyndigheten

- » Avsätt tid för information om projektets mål och resultat för miljönämnd och kommunstyrelse.
- » Avsätta tid för att bevaka att fortsatta undersökningar av resterande nedlagda deponier i riskklass 1 – 2 genomförs.
- » Avsätta tid för att bevaka att nedlagda deponier åtgärdas.
- » Bevaka PFAS frågan.
- » Uppdatera prioriteringsplanen – samordna deponiundersökningarna i en gemensam handlingsplan med andra förorenade områden.
- » Ta fram rutiner för att dokumentera och överföra information av genomfört arbete med deponierna till nya miljöhandläggare.

På länsstyrelserna

- » Avsätta tid för att ge tillsynsvägledning inom området och delta i arbetsgruppen.
- » Kommunicera resultaten av utvärderingen av genomförda undersökningar 2010 – 2023 till kommunerna.
- » Registrera undersökningarnas resultat i EBH systemet.
- » Bevaka att PFAS frågan.

Inom MSO

- » Fortsätta med att samordna arbetet och redovisa resultaten till kommunalråd, miljöpresidier, miljöchefer och miljöhandläggare.

På kommunförbund

- » Upphandla ramavtal om deponiundersökningar vid behov.

På nationell nivå

- » Uppdatera vägledningen om undersökning av nedlagda deponier och utvärdera om MIFO metoden är effektiv för detta arbete.

Bilaga 1.

Deponiprojektet

**- ETT SAMLAT GREPP OM DEPONIERNNA
I GOTLANDS OCH KALMAR LÄN**

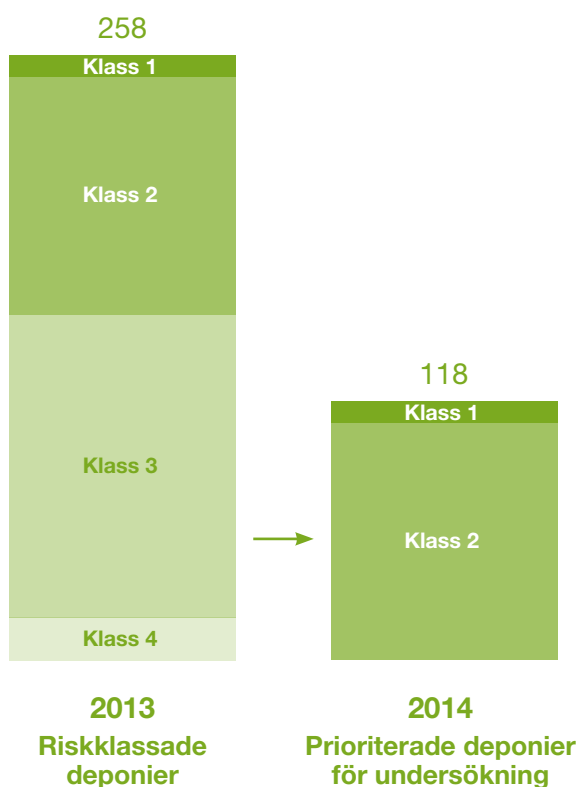
DEPONIER ÄR ETT MILJÖPROBLEM

Syftet med en deponi är att samla ihop avfall för förvaring under en längre tid. Många deponier sprider sedan farliga ämnen till omgivande mark, vatten och luft, vilket kan få miljökonsekvenser för exempelvis vattentäkter och grundvattenresurser. En annan risk med deponier är att det bildas explosiva gaser. Många deponiplatser kommer inte att kunna användas för något annat ändamål än för förvaring av avfall. Varje enskild deponi är komplex och unik vilket gör saneringsåtgärder kostsamma.

GEMENSAMT PROJEKT GER BÄTTRE KUNSKAP

Det finns cirka 400 deponier i Kalmar och Gotlands län. Kommunerna och länsstyrelserna i de båda länen har i ett gemensamt projekt inventerat och prioriterat vilka av deponierna som utgör störst risk. Resultatet kommer till användning i kommunernas avfallsplanering och politiker och kommunala tjänstemän har fått ett bättre beslutsunderlag.

Dessutom har tillsynsmyndigheterna fått utvecklad kunskap kring vilka krav de kan ställa på verksamhetsutövare inom detta område. Projektet har också lett till samsyn mellan de kommunala tillsynsmyndigheterna om bedömning och åtgärder kring nedlagda deponier. I förlängningen leder projektet till en förbättrad kontroll och minskade miljörisiker.

Antalet riskklassade deponier samt de som ska undersökas 2014.

KOMMUNERNAS ANSVAR

Ansvaret för deponierna ligger på varje kommun och en plan för hur de ska hanteras ska finnas i kommunens avfallsplan. Denna ska innehålla åtgärder för att minska miljöbelastningen. Sådana åtgärder kan till exempel vara provtagning av lakvatten, grundvattenprovtagning, lakvattenrening eller en slutlig täckning av deponin.

Kunskapen om deponierna ska också arbetas in i kommunernas översiktsplaner. Med bra egenkontroll kan kommunen motverka negativa effekter av avfallsförvaringen. Samtidigt ska kommunen vara en förebild för andra verksamhetsutövare och dessutom visa medborgarna på ett ansvarsfullt miljöarbete.

SÅ HÄR ARBETADE VI

Projektet har drivits inom ramen för Miljösamverkan Sydost under 2010–2013. Arbetet har förankrats politiskt i kommunerna, hos miljöchefer och tekniska chefer i kommunerna samt hos länsledningen på Länsstyrelsen i Kalmar. Därefter har ett flertal kostnadsfria utbildningar hållits för deponiansvariga på kommunal nivå. För att säkra en likvärdig handläggning inom samtliga kommuner har länsstyrelserna tagit fram mallar för föreläggande om undersökningar.

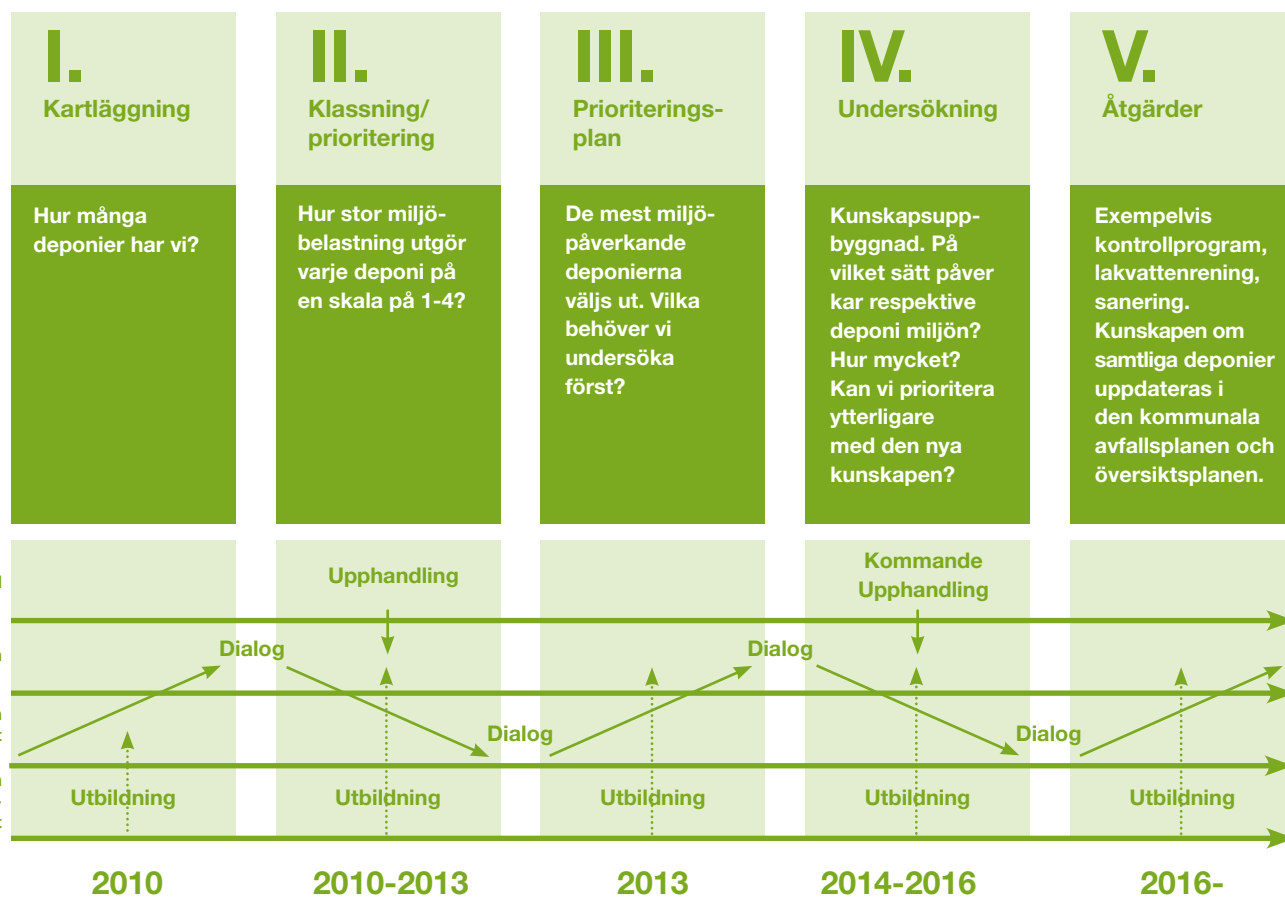
Tillsynsmyndigheterna har förelagt verksamhetsutövarna att riskklassa nedlagda deponier enligt Naturvårdsverkets MIFO-metodik (Metod för Inventering av Förörenade Områden). Klassningen har skett utifrån risk för människors hälsa och miljön. De flesta verksamhetsutövarna har sedan gemensamt handlat upp en extern konsult för riskklassningen av de nedlagda deponierna. Därefter har tillsynsmyndigheten granskat, eller håller på att granska, det inkomna materialet.

Slutligen skickas materialet till Länsstyrelserna för registrering i den gemensamma databasen för förorenade områden.

”

Genom kartläggning och riskklassning kan vi prioritera att åtgärda rätt deponier.

GENOM ATT OLIKA AKTÖRER SAMVERKAR FÅR VI EFFEKT PÅ VÅRA INSATSER

RESULTAT

Varje kommun har tagit fram en preliminär prioriteringslista på vilka deponier som ska undersökas först enligt Naturvårdsverkets metodik. Preliminär klassning har skett av 258 deponier på en fyrgradig skala.

Klass 1 = Mycket stor risk – 6 deponier

Klass 2 = Stor risk – 112 deponier

Klass 3 = Måttlig risk – 122 deponier

Klass 4 = Liten risk – 18 deponier

De deponier som riskklassats som 1 och 2 kommer att undersökas vidare.

NU GÅR VI VIDARE

Genom ett systematiskt arbetssätt i projektet har vi tillsammans kunnat prioritera antalet deponier i kommunerna som behöver fortsatt kartläggning och eventuellt sanering från 258 till 118. Materialet ligger nu för granskning hos tillsynsmyndigheterna. Arbetet med att undersöka de 118 deponierna kommer att påbörjas 2014 och sedan pågå under flera år eftersom det är beroende av att kommunala

medel avsätts. För att underlätta det fortsatta arbetet gör kommunernas tekniska nämnder tillsammans med Regionförbundet Kalmar en gemensam upphandling av ett ramavtal för de fortsatta undersökningarna.

Efter projektets slut börjar det verkliga arbetet med att ta hand om de miljöskulder som deponierna har gett upphov till. Detta kommer att kräva långsiktig ekonomisk planering för att bära framtida kostnader.

DEPONIER I FRAMTIDEN

Många deponiplatser kommer inte att kunna användas för något annat ändamål än för just förvaring av avfall. Det är därför viktigt att vi har kontroll på dessa platser.

I vissa enstaka fall kan deponiområden bli en tillgång. Det kräver dock noggrann planering, omfattande undersökningar och oftast någon form av efterbehandling. Det finns exempel där gamla industriområden med flera stora soptippar och fullständigt igenväxta områden blivit naturreservat och naturbetesområden, förorenat vatten har tagits om hand och den metangas som bildas när sopor bryts ner leds bort i ledningar och används för uppvärmning.

Framgångsfaktorer

Deponiprojektet i Gotlands och Kalmar läns kommuner har identifierat ett antal framgångsfaktorer som är avgörande för att arbetet blir framgångsrikt.

EN REALISTISK TIDSPLAN

Denna typ av projekt tar tid – ofta flera år. Se därför till att det finns en rimlig tidsplan så att samtliga parter får tid på sig att planera och genomföra.

TYDLIGGÖR ANSVARET

Det egna ansvaret måste vara tydligt. Att regionförbundet hjälper till med upphandlingen av konsult förklarar för verksamhetsutövarna. Men fortfarande har de ett eget ansvar för arbetet.

DEPONIER ÄR SVÅRT

Välj en erfaren och kunnig konsult med bra referenser. Var detaljerad i upphandlingsunderlaget. Kräv kvalitet framför pris och se till att det finns en erfaren inventerare hos konsulten.

SAMLA RESURSERNA

Samordnad upphandling av konsult sparar tid och pengar hos kommunerna.

SAMARBETE

Genom att arbeta tillsammans skapas nya nätverk mellan kommunerna. Detta stärker kunskapsbasen ytterligare och ger ett likvärdigt synsätt på hanteringen av deponier.

KONTINUITET

Det behövs upprepade utbildningstillfällen och löpande vägledning för både tillsynsmyndighetens handläggare och för verksamhetsutövare. Ökad kunskap och tydlig information skapar trygghet för deltagarna.

KUNSKAP

Det är viktigt att ha rätt kunskap om deponier inom kommunen för att spara tid och veta vad som krävs.

POLITISK FÖRANKRING

Aktiv information till deltagande kommuners ledande organ och verksamhetsutövare ger legitimitet och ökar förståelsen för vikten av inventering och riskklassning.

MILJÖMÅLET GIFTFRI MILJÖ

Tillsammans har kommunerna arbetat för att uppnå miljömålet Giftfri miljö och verkat som förebild för ett ansvarsfullt hanterande av ett stort miljöproblem.

MEDIA

Genom att projektet har uppmärksammats i media har även allmänheten fått ökad kunskap om deponiernas miljöproblem. I förlängningen kan detta ge en ökad förståelse och acceptans för att återställning av deponier behöver mer resurser.

Projektarbetsgruppen bestod av miljöhandläggare från Emmaboda kommun, Region Gotland, Hultsfreds kommun, Torsås kommun, Länsstyrelsen på Gotland, Länsstyrelsen i Kalmar län samt en projektledare från Regionförbundet/Miljösamverkan Sydost. Samtliga kommuner i Gotlands län och Kalmar län har deltagit i projektet.

För mer information se www.miljosamverkansydost.se

Länsstyrelsen
Kalmar län

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

Bilaga 2.

Powerpoint- presentation om varför vi ska arbeta med de nedlagda deponierna.

Miljösamverkan SYDOST

– samordnar tillsynsmyndigheterna inom livsmedels-, miljö- och hälsoskyddsområdet i Gotlands och Kalmar län.

Samverkan sker i genomförandet av valda projekt och temadagar. Verksamheten finansieras genom modernsavgifter.

1

Gamla soptippar

Ett hot mot vår miljö

2

Soppanteringenens historia

avfall och latrin i avfallsgropar

"Dynga är bondens rikedom"

25 000 drabbades

Koleran

häftigen dog

1500-talet 1600-talet 1834

(Källa: Populär historia)

3

Soppantering på senare tid

industrialiseringen skapar avfall

första sopbilen

sopnedkast

50 kg hushållsavfall per person i städerna

1900 1920-talet

(Källa: Populär historia, ProfLux)

4

Kvarnholmen i Kalmar

Soptipparna blev ny mark för växande städer

5

Inre hamnen i Oskarshamn

Soptipparna blev ny mark för växande städer

6

Gamla deponier i länet måste åtgärdas

ca **260** av dessa är riskklassade 2013 (Klass 1-4)

ca **120** är prioriterade (Klass 1 och 2)

Målet är att hitta och åtgärda de farligaste

13

Vi måste STOPPA läckaget av GIFTER från våra gamla soptippar nu.

Det går INTE att strunta i problemet.

14

Ett hot mot vårt vatten

15

Ett hot mot vårt vatten

- Närhet mellan deponi och vattentäkt
- Kommunala vattentäkter och enskilda brunnar
- Vattenbrist sommaren 2016
- Regional vattenförsörjningsplan
- Nya vattentäkter är dyrt och svårt

16

Bättre och billigare tillsammans

- Erfarenhet från Deponiprojektet
- Bättre kvalitet och effektivitet
- Kunskapsutbyte
- Gemensamma utbildningar

Sparar pengar och resurser

17

Nedlagda deponier är kommunens ansvar

- Gamla synder – nya tider
- Skydda invånarna
- Miljöbalken styr
- Inga medel från Naturvårdsverket

18

Bilaga 2. fortsättning

Varför ska vi göra detta nu?

- Samtliga kommuner har klass I och 2
- Miljösamverkan – samarbete i länet
- Kan frigöra attraktiv mark
- Att låta det ligga är ingen lösning

Upphandlingen gäller fram till 2020

19

Vad händer om vi inte gör något?

- Risk för obehagliga överraskningar
- Behov av oplanerade investeringar
- Miljömässiga konsekvenser
- Ökade kostnader för kommunen

Kommunerna måste agera nu.

20

Det handlar om vårt framtida DRICKSVATTEN

21

Miljösamverkan
SYDOST

Kalmar kommun, Nybro kommun, Emmaboda kommun,
Torshäls kommun, Mörbylånga kommun, Borgholms kommun,
Mönsterås kommun, Högby kommun, Öskarshamns kommun,
Hultafreds kommun, Vimmerby kommun, Västerviks kommun
Region Gotland
Lärostyrelserna i Gotland och Kalmar län

22

Bilaga 3.

Information om deponiundersökningarna i Miljösamverkan Sydosts verksamhetsberättelser 2010-2022.

Verksamhetsberättelse 2010

TILLSYN GAMLA DEPONIER 2010-2013

Cirka 400 gamla nedlagda deponier finns inom våra län. Gamla deponier läcker en mängd olika ämnen till luft, mark och vatten.

Ett av målen med projektet är att identifiera och förbättra kontrollen av de farligaste kommunala och industriella deponierna i våra län så att läckaget till miljön begränsas. Deponierna i länet kommer att identifieras, inventeras och klassas enligt MIFO1. Projektet kommer att pågå fram till 2013. För att informera deponiansvariga om vårt projekt arrangerades temadagen "Gamla nedlagda deponier". 47 deltagare fanns på plats.

ARBETSGRUPPEN BESTOD AV INSPEKTÖRER FRÅN: » Torsås » Gotland » Emmaboda » Hultsfred » Länsstyrelsen i Kalmar län

Verksamhetsberättelse 2011

TILLSYN GAMLA DEPONIER 2010-2013

Cirka 400 gamla nedlagda deponier finns inom våra län. Gamla deponier läcker många olika ämnen till luft, mark och vatten.

Ett av målen med detta projekt är att identifiera, klassa och förbättra kontrollen av de farligaste kommunala och industriella deponierna i våra län så att läckaget till miljön begränsas.

Regionförbundet i Kalmar län genomförde, på uppdrag av 12 kommuner, en upphandling av klassning av kommunala deponier under 2011-2012. Klassningen pågår nu och förväntas vara klar under september 2012. Projektet kommer att pågå till och med 2013.

Verksamhetsberättelse 2012

TILLSYN GAMLA DEPONIER 2010-2013

Cirka 400 gamla nedlagda deponier finns inom våra län. Gamla deponier läcker många olika ämnen till luft, mark och vatten.

Ett av målen med detta projekt är att identifiera, klassa och förbättra kontrollen av de farligaste kommunala och industriella deponierna i våra län, så att läckaget till miljön begränsas.

Under 2012 har 258 nedlagda kommunala deponier riskklassats enligt Naturvårdsverkets MIFO 1-metod.

Resultatet av riskklassningen anges nedan:

- Klass 1 = Mycket stor risk: 6 deponier
- Klass 2 = Stor risk: 112 deponier
- Klass 3 = Måttlig risk: 122 deponier
- Klass 4 = Liten risk: 18 deponier

Projektet fortsätter under 2013 och kommer då att rikta sig mot de farligaste deponierna. Samtliga kommuner och länsstyrelser inom Miljösamverkan deltog i projektet.

Bilaga 3.

Verksamhetsberättelse 2013

MIFO FAS 2

Efter att ha genomfört en riskklassning av länens 258 kommunala deponier fortsätter arbetet med att undersöka de deponier där det finns mycket stor risk eller stor risk för påverkan på människa och miljö. Samtliga medlemmar deltar i projektet.

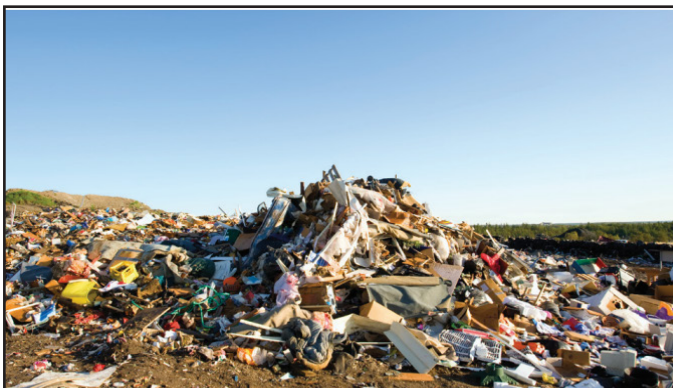
MÅL

- » Deponier med hög risk identifieras och prioriteras för åtgärder.
- » Ökad kunskap om deponier hos verksamhetsutövare och handläggare.
- » Sprida kunskap om vårt projekt.

RESULTAT

- » Gemensam granskning av genomförda MIFO 1-klassningar. **20 DELTAGARE**
- » Avgiftsfri utbildning i MIFO 2-metodik för verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter. **37 DELTAGARE** Utbildning finansierades av Naturvårdsverket efter ansökan från Länsstyrelsen i Kalmar län.
- » Gemensamma mallar framtagna på föreläggande av MIFO 2-undersökningar av gamla deponier och checklista för handläggning av nedlagda klass 3- och 4-deponier.

Verksamhetsberättelse 2014

UPPHANDLING AV FORTSATT DEPONIUNDERSÖKNINGAR

En gemensam upphandling av undersökningar av nedlagda deponier har handlagts under året.

Upphandlingen utformades med stöd av SGI och kommer att ge kommunerna möjlighet att fortsätta utreda nedlagda deponiers miljöpåverkan. Upphandlingen har överklagats och svar väntas från Förvaltningsdomsstolen under 2015. Regionförbundet i Kalmar län ansvarar för upphandlingen.

Bilaga 3.

Verksamhetsberättelse 2015

UPPHANDLING AV FORTSATT DEPONIUNDERSÖKNINGAR KLAR

En gemensam upphandling av undersökningar av länens nedlagda deponier blev klar under 2015. Upphandlingen ger kommunerna möjlighet att fortsätta utreda nedlagda deponiers miljöpåverkan. Regionförbundet i Kalmar län ansvarar för upphandlingen.

Verksamhetsberättelse 2017

LÖPANDE PROJEKT SEDAN 2010

NEDLAGDA KOMMUNALA DEPONIER

Miljösamverkan Sydost fortsätter med att stödja arbetet med att undersöka och åtgärda de nedlagda kommunala deponierna.

RESULTAT

» Ett arbetsmöte för berörda miljöhandläggare genomfördes i Påskallavik. Målet med mötet var att presentera en bildserie om deponiinventeringen samt ta upp aktuella frågor om deponiundersökningarna.

Tillsynsmyndigheterna från nio kommuner deltog i projektet.

PROJEKTARBETSGRUPP

Susanne Martinsson, Västerviks kommun
Lill Ljunggren, Länsstyrelsen i Kalmar län

GIFTFRI
MILJÖ

Verksamhetsberättelse 2016

FORTSÄTTNING NEDLAGDA DEPONIER

Nedlagda deponier kan läcka farliga ämnen till omgivande luft, mark, vatten och grundvatten. I våra län finns 118 deponier som bedömts att vara en stor till mycket stor risk för miljön.

Flertalet av länets kommuner har under året börjat undersöka några deponier och tagit fram en plan för när alla ska vara undersökta och åtgärdade. Miljöförvaltningars uppgift är bland annat att granska hur provtagningen av deponierna ska ske och utvärdera resultaten. En gemensam upphandling av deponiundersökningar har genomförts med stöd av Regionförbundet.

Övergripande mål

- De farligaste deponier i länet har undersökts och åtgärdats.

Mål under 2016

- En deponiundersökning (MIFO 2) genomförs i varje kommun.
- Bra granskning och handläggning av provtagningsplaner görs av kommunerna.

Resultat

- En kartläggning av hur långt kommunerna kommit med deponiundersökningarna utfördes.
- En utbildningsdag om granskning av provtagningsplaner genomfördes – 26 deltagare.
- Två arbetsmöten för miljöhandläggare genomfördes i södra och norra delen av länet. Syftet med mötena var att stötta varandra i granskningen av provtagningsplaner och resultatrapporter.

Bilaga 3.

Verksamhetsberättelse 2018

LÖPANDE MILJÖPROJEKT

Nedlagda kommunala deponier

Många kommuner har börjat arbetet med att undersöka de farligaste deponierna för att kunna avgöra om dessa behöver åtgärdas eller inte. 46 av de prioriterade 118 deponierna är nu undersökta och arbetet fortsätter med att åtgärda dessa och undersöka resten.

Detta projekt påbörjades 2010 och samordningen av arbetet sker löpande genom Miljösamverkan Sydost.

ÖVERGRIPANDE MÅL

» De farligaste deponierna i våra län har undersökts och åtgärdats.

MÅL UNDER 2018

» Fortsatt stöd till undersökningar och åtgärder av kommunala nedlagda deponier

RESULTAT

Ett arbetsmöte för berörda miljöhandläggare genomfördes i Flohult, Oskarshamns kommun. Syftet med mötet var att utbyta erfarenheter av pågående undersökningar och stötta varandra i det fortsatta arbetet med deponiundersökningarna

Länsstyrelsen i Kalmar har under 2018 ansökt om medel hos Naturvårdsverket för kostnadsfria utbildningar inom området.

ARBETSGRUPP

Susanne Martinsson, Västerviks kommun
Lill Ljunggren, Länsstyrelsen i Kalmar län

Tillsynsmyndigheter från 7 kommuner samt Länsstyrelsen i Kalmar län deltog i arbetsmötet.

MILJÖKVALITETSMÅL
GIFTFRI MILJÖ

Verksamhetsberättelse 2019

LÖPANDE PROJEKT SEDAN 2010

NEDLAGDA KOMMUNALA DEPONIER

Många kommuner har börjat arbetet med att undersöka de farligaste deponierna för att kunna avgöra om de behöver åtgärdas eller inte. Detta projekt påbörjades 2010 och samordningen av arbetet sker löpande genom Miljösamverkan Sydost. Under 2019 ansökte och fick Länsstyrelsen Kalmar län medel av Naturvårdsverket för att genomföra en utbildning "Åtgärder på nedlagda deponier".

ÖVERGRIPANDE MÅL

» De farligaste deponierna i länet har undersökts och åtgärdats.

MÅL UNDER 2019

» Fortsatt stöd till undersökningar och åtgärder av kommunala nedlagda deponier.

RESULTAT

» Ett arbetsmöte för berörda miljöhandläggare genomfördes i Alsterbro, Nybro kommun. Syftet med mötet var att utbyta erfarenheter av pågående undersökningar och stötta varandra i det fortsatta arbetet med att åtgärda de nedlagda deponierna.

» Länsstyrelsen i Kalmar har 2019 ansökt om nya medel hos Naturvårdsverket för kostnadsfria utbildningar inom området under 2020.

PROJEKTANKNUTEN TEMADAG

"Åtgärder på nedlagda deponier" genomfördes under 2019. Både deponiansvariga och miljöhandläggare deltog.

Tillsynsmyndigheter från 12 kommuner samt Länsstyrelsen Kalmar län deltog i arbetsmötet.

PROJEKTARBETSGRUPP

Karin Bernefalk, Nybro kommun
Susanne Martinsson, Västerviks kommun
Lill Ljunggren, Länsstyrelsen Kalmar län

MILJÖKVALITETSMÅL
GIFTFRI MILJÖ

Bilaga 3.

Verksamhetsberättelse 2020

NEDLAGDA KOMMUNALA DEPONIER

Många kommuner har börjat arbetet med att undersöka de farligaste deponierna för att kunna avgöra om de behöver åtgärdas eller inte.

Detta projekt påbörjades 2010 och fortsätter även in i 2021. Under året har ett digitalt möte med länens kontaktpersoner genomförts där erfarenheter från arbetet diskuterats.

Den planerade utbildningen om åtgärder på deponier, med kommunernas deponiansvariga och tillsynsmyndigheter, fick flyttas fram till 2021 för att kunna genomföras på plats. Länsstyrelsen i Kalmar har ansökt om ekonomiskt stöd hos Naturvårdsverket för denna utbildning.

Ett nytt ramavtal angående deponiundersökningar finns nu tillgängligt för sju kommuner. En ny upphandling genomfördes.

MÅL

» De farligaste deponier i länet har undersökts och åtgärdats.

RESULTAT

» Sedan 2010 har 66 av de 144 farligaste deponierna i våra län har undersökts enligt MIFO 2

ARBETSGRUPP

Karin Bernefalk, Nybro kommun
Susanne Martinsson, Västerviks kommun
Lill Thunberg, Länsstyrelsen i Kalmar län
Sara Florén, Länsstyrelsen i Gotlands län

Tillsynsmyndigheter från 9 kommuner samt båda länsstyrelser deltog i arbetsmötet.

MILJÖKVALITETSMÅL

God bebyggd miljö

Verksamhetsberättelse 2021

NEDLAGDA KOMMUNALA DEPONIER

Nedlagda kommunala deponier eller tippar finns i varje kommun. De tog emot avfall från hushåll och industrier innan det fanns krav på sortering och återvinning. Deponierna kan läcka miljögifter till grundvatten, luft och mark.

De flesta kommuner har tagit fram en plan över när dessa deponier ska undersökas och i vilken takt detta ska ske. Arbetet med att undersöka och åtgärda deponierna påbörjades 2010 och ungefär halvdelen av de farligaste deponierna är nu undersökta. I många fall kan läckaget från deponierna minskas genom att lägga ett tätande jordlager på deponin.

MÅL

De farligaste deponier i länet har undersökts och åtgärdats.

RESULTAT

73 av de 142 farligaste nedlagda deponierna i våra län har nu undersökts enligt MIFO 2 sedan projektet påbörjades 2010. Under året har arbetsgruppen arrangerat ett nätverksmöte med samtliga miljökontor i våra län samt en temadag. Temadagen "Kontroll och åtgärder av nedlagda deponier" genomfördes i samverkan med Länsstyrelsen i Kalmar. Både kommunernas deponiansvariga och tillsynsmyndigheterna deltog på utbildningen. Utbildningen bekostades av Naturvårdsverket efter en ansökan från Länsstyrelsen i Kalmar län. 22 handläggare deltog.

MILJÖKVALITETSMÅL

Giftfri miljö

ARBETSGRUPP

Karin Bernefalk, Nybro kommun
Susanne Martinsson, Västerviks kommun
Lill Thunberg, Länsstyrelsen Kalmar län
Sara Florén, Länsstyrelsen Gotlands län

Tillsynsmyndigheter från samtliga kommuner och från båda länsstyrelser deltog på temadagen och på arbetsmötet.

Bilaga 3.

Verksamhetsberättelse 2022

NEDLAGDA KOMMUNALA DEPONIER

Nedlagda kommunala deponier eller tippar finns i varje kommun. De tog emot avfall från hushåll och industrier innan det fanns krav på sortering och återvinning. Det var vanligt att soporna lades direkt i en grop utan något skydd ned mot grundvattnet. Detta kan idag bland annat medföra läckage av miljögifter till grund- och ytvatten. De flesta kommuner har tagit fram en plan över när dessa deponier ska undersökas och i vilken takt detta ska ske. Arbetet med att undersöka och åtgärda deponierna påbörjades 2010 och över hälften av de farligaste deponierna är nu undersökta och planeringen av åtgärder har påbörjats.

MÅL

De farligaste deponierna i länet har undersökts och åtgärdats.

RESULTAT

77 av de 142 farligaste nedlagda deponierna i våra län har nu undersökts enligt MIFO 2 sedan projektet påbörjades 2010.

Under året har arbetsgruppen arrangerat ett nätverksmöte där 10 miljökontor deltog. Länsstyrelsen gav aktuell information inom området och det fortsatta arbetet diskuterades.

Arbetsgruppen arbetar vidare med ett förslag på hur arbetet med de nedlagda deponierna kan drivas framöver.

MILJÖKVALITETSMÅL

Giftfri miljö

ARBETSGRUPP

Karin Bernefalk, Nybro kommun
Sara Florén, Länsstyrelsen Gotlands län
Mikael Anjar Ödergården, Länsstyrelsen Kalmar län
Susanne Martinsson, Västerviks kommun
Karen Jensen, Miljösamverkan Sydost

Tillsynsmyndigheter från 10 kommuner och en länsstyrelse deltog i nätverksmötet

Miljösamverkan
Sydost

Kommunförbundet Kalmar län
Nygatan 34, 392 34 Kalmar

www.miljosamverkansydost.se